

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ה' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 5775333-03

האשה
החשובה הודפת
צדקה וחסד
מרת **ורדה שניצר**
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ב ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 763

מסכת יומא נ"ח - ס"ד ♦ מעשרות ה', ו' - מעשר שני א', ב'

בס"ד, ד' שבט תשע"ד

השבוע בגליון

- ♦ רכש לולב לפני סוכות, חייב להשתמש בו?
- ♦ הסלעים שהוכנו לפדיון הבן - אבדו
- ♦ מדוע לא שלחו את השעיר לעזאזל עם נכרי או קטן?
- ♦ ילד יכול לשלוח מנות?

- ♦ היכן כלי המקדש?
- ♦ קשת טיטוס
- ♦ האם המנורה התפרקה?
- ♦ שני תינוקות שנולדו באותו יום, מי קודם למילה?

דבר העורך

המירדף

לא היו לו הרבה סיכויים. הוא ידע זאת היטב. אך תחושת ההחמצה הצורבת ההתיחה את דמו ודרבנה אותו לשעוט קדימה, מהר יותר, גבוה יותר, חזק יותר.

כעבור מספר שעות, הוא עשה את דרכו חזרה לביתו. נשימתו קצרה, דמו הלם בראשו ובכל גופו, השמש קפחה על קדקדו, וחולשה אדירה פושה באיבריו הדואבים. שריריו המתוחים זעקו למנוחה. ידיד נאמן סייע בידו לרדת מן הסוס ולהשען על גזעו הרחב של עץ אלון. ידידו הטוב התרחק בהבנה, והוא נתן דהור לדמעותיו.

הכל התחיל בשעות הצהריים. עד אז הכל היה כל כך טוב, כעת הכל היה כל כך גרוע.

הם הכירו שנים רבות, מיומו הראשון עלי חלד. לבה של אמו חדל מלפעום, ובו ברגע הוא החליט ליטול אותו תחת חסותו ולגדלו בחום. מעולם הוא לא הצטער על כך. בכל עת שהציגו לפני חבריו, היו הללו מרעיפים תשבחות על ראשו, מהללים את הצלחתו, וחוזים לו עתיד מזהיר. הוא עוד יעפיל על כל הסוסים שבאזור, היו חוזרים ואומרים לו. כן, זה היה סוס. הטוב מכולם. המשובח שבהם.

מידי בוקר, בזריחת החמה, היה מיודעונו חוגר את האוכף על סוסו, ה'סוס', קופץ מעליו, בועט בצלעותיו, והשניים דהרו בעמק ובהר, מדלגים על משוכות, מקפצים מעל שיחים קטנים ונהנים מן הבקרים הקסומים.

כעצת ידידים טובים הוא סיפק לסוסו את המזון המשובח ביותר, אימן אותו בצורה הטובה ביותר, עד אשר סוסו היקר והטוב הפך לגאות המחוז כולו, אשר

דף נז/א אני ראיתיה ברומי

היכן כלי המקדש?

היכן כלי המקדש כיום?

תעלומה זו היא אחת השאלות המלוות את אומתנו בעצב זה מאות רבות בשנים.

בית המקדש השני חרב על ידי המצביא הרומאי טיטוס, שלוחו של אספסיינוס קיסר רומי (גיטין נז/א-ב). הגמרא (שם) מספרת, כי טיטוס "נטל את הפרוכת ועשאה כמין גרגותני [סל גדול, רש"י], והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהם והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו", ואז חדר היתוש המפורסם לחטמו וקינן במוחו שבע שנים, אך לא פירשה הגמרא, אם המסע הסתיים בשלום והכלים נחתו עמו בחופה של רומי.

גם במדרש (אבות דרבי נתן מהדורת שכטר פ"ז) נאמר, כי טיטוס "פרק את המנורות ולקט את כלי בית המקדש" לתוך הפרוכת, בדרכו לרומא, ואף שם לא צויין מה אירע בסופו של דבר.

קשת טיטוס: בעיר רומא בנוייה על תילה מזה דורות "קשת טיטוס", שהתפרסמה בתבליט שעליה, המתאר את שבויי ישראל נושאים כלים שונים לרומי, ביניהם המנורה. תבליט המנורה שבשער טיטוס אינו מדוייק כלל ועיקר. בבסיס המנורה שבתבליט חרוטים מיני דרקונים וצורות משונות, שוודאי לא עיטרו את המנורה. זאת, ועוד: יש אומרים כי קני המנורה נמשכו מן הקנה האמצעי בקווים אלכסוניים ישרים (דעת הרמב"ם, ראה ברמב"ם מהדורת פרנקל הלכות בית הבחירה פ"ג ה"י, ובשינוי נוסחאות שם ובסוף הספר באריכות) ולא בקנים מעוגלים, כפי שמופיע למשל על המטבעות בארץ ישראל, על פי התבליט שבקשת טיטוס.

עם זאת, מעדויות שונות המופיעות בדברי חז"ל אנו למדים, כי הכלים הגיעו לרומי. בדורם של תלמידי רבי עקיבא, הפליגו רבי שמעון בר יוחאי ותלמידו רבי אלעזר ברבי יוסי לרומי, כדי לבקש מהקיסר לבטל גזירות שהשיתו על היהודים, ובביקורם ברומא כיבדו הקיסר להכנס

צעילוי נשמת

הר"ר **אהרון שורץ** ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל
נלב' ע"ח' בשבט תשס"ב
תנצב"ה
הונצח ע"י ידידו
הר"ר **אורי שורץ** ומשפ' שיחיו - ת"א

צעילוי נשמת

הר"ר **אברהם לונדנר** ז"ל
ב"ר דניאל הלוי ז"ל
נלב' ע"ג' בשבט תשס"ב
תנצב"ה
הונצח ע"י ידידו
הר"ר **יצחק לונדנר** ומשפ' שיחיו - רעננה

צעילוי נשמת

מרת **עליזה ארונספלד** ע"ה
ב"ר מרדכי ז"ל
נלב' ע"ה' בשבט תשע"א
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **(נילי) נעכא שטרנטל** ע"ה ב"ר מנחם הלוי ז"ל

נלב' ע"ה' שבט תשע"ג **תנצב"ה**

הונצחה ע"י בעלה וילדיה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

לארמונו, שם ראה רבי אלעזר ברבי יוסי את הפרוכת של בית המקדש ודם הקרבנות ניכר עליה, ואת ציץ הזהב של הכהן הגדול (מעילה ז/ב). באותה הזדמנות ראה רבי שמעון בר יוחאי את מנורת הזהב וצורת נרותיה (ספרי זוטא, בתחילת פרשת בהעלותך). הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, מציין בגליון הש"ס בגמרתנו את הנאמר באבות דרבי נתן (פרק מ"א), כי "מכתשת של בית אבטינס, שולחן ומנורה ופרוכת וציץ עדיין מונחים ברומי".

האם המנורה התפרקה? מפשטות דברי חז"ל עולה, כי כלי המקדש הגיעו לרומי בשלמותם. עם זאת, יש טוענים כי המנורה לא הגיעה לרומי בשלמותה, לפי שנשברה והתפרקה (ראה קובץ אור ישראל י"ט עמודים קמ"ה-קמ"ו). סיוע לדעה זו ניתן למצוא בפיט קדמון מאת הפייטן ינאי, שחי בתקופה שלאחר חתימת התלמוד, המקוּן בפיטו על החורבן: "נשתברו בעברה / קני המנורה" (פיוטי ינאי עמוד קפ"ח).

מה אירע מאז ועד היום, איש אינו טוען כי הוא יודע. חרושת שמועות עקשנית מספרת, כי הם טמונים במרתפי הוותיקן או בגנזכים עתיקים ברומא [אך לפני שבועות אחדים, פרסמנו בטור דבר העורך את עדותו של נער יהודי שהסתתר בוותיקן בתקופת השואה].

דעה מעניינת קיימת בראשונים, לפיה לשלמותם של אוצרות המקדש אף בעת חורבנו יש משמעות חשובה ביותר. להלן (עב/א-ב) נאמר, שבגדי כהונה מכונים "בגדי שרד", שאלמלי הם לא נשתייר חלילה מעם ישראל שריד ופליט. בפירוש רבינו אליקים לגמרא, מופיע ביאור מעניין, לפיו כוונת הגמרא היא, שבגדי הכהונה שרדו ונותרו, ובעצם קיומם הם מכפרים על בני ישראל ומגינים עליהם! (וראה זכות יצחק להגרי"ח סופר ח"ב סוס"י ג').

"בנה ביתך כבתחילה, וכוון מקדשך על מכוננו, והראנו בבנינו ושמחנו בתיקוננו".

דף סב/א המפריש פסחו ואבד והפריש אחר תחתיו ואחר כך נמצא הראשון

שני תינוקות שנולדו באותו יום, מי קודם למילה?

שני תינוקות שנולדו באותו יום, האם אחד מהם קודם למצוות ברית מילה? ובכן, הלכה פסוקה היא, כי אדם שהתחייב במצווה ולאחר מכן התחייב במצווה נוספת, תחילה יקיים את המצווה הראשונה ולאחר מכן את השנייה. כך נפסק בשולחן ערוך (יו"ד סימן שני"ד ע"פ מסכת שמחות פרק י"א וע"ש פרטים נוספים), כי אם נפטר אדם שיש מצווה לעסוק בהלווייתו ובקבורתו ולאחר מכן נפטר אדם נוסף שיש לעסוק בהלווייתו ובקבורתו, יש לעסוק תחילה בקבורת המת הראשון ואחר כך בקבורת השני.

ומה בדבר שני תינוקות שנולדו באותו יום, את מי מהם ימול המוהל תחילה, האם הנוולד מוקדם יותר קודם למצוות המילה? לכאורה, כשם שביציאתם מן העולם - ראשון ראשון קודם, כך בביאתם לעולם - ראשון ראשון קודם.

ברם, עיון בדברים מעלה, כי ההשוואה אינה נכונה.

רכש לולב לפני סוכות, חייב להשתמש בו? לשם הבנת הדברים הבה נתמקד בשאלה הבאה. אדם רכש לולב ימים אחדים לפני חג הסוכות ובערב חג הסוכות רכש לולב נוסף. בהגיע יום טוב הראשון של חג הסוכות לרשותו שני לולבים, האם עליו להעדיף את הלולב שנרכש ראשון? לא נשמעה הלכה שכזו. שכן, עד הגיע מועד קיום המצווה, אין כל משמעות לחפצים הללו. הם אינם חפצי מצווה. הם לולבים ותו לו. רק מיומו הראשון של החג הם מוגדרים כחפצי מצווה.

הוא הדין, כותב הגאון בעל ברית אברהם (שו"ת ח"ב סימן י"ד, הובא בפתחי תשובה יו"ד סי' רס"ה ס"ק ט') לגבי שני תינוקות שמצוות מילתם חלה ביום השמיני. בהגיע היום השמיני, בו ברגע חלה מצוות המילה של שניהם יחד... אין הם דומים, איפוא, לשני אנשים שנפטרו בזה אחר זה, אלא לשני אנשים שנפטרו ברגע אחד.

הגאון רבי מרדכי יעקב ברייש זצ"ל, בעל חלקת יעקב (שו"ת יו"ד סימן קמ"ב), מביא את סוגייתנו כמקור ובסיס לסברתו של בעל ברית אברהם.

גמרתנו עוסקת באדם שהפריש טלה לקרבן פסח, והטלה אבד ובשל כך הפריש טלה נוסף תחתיו, אך בהגיע ערב פסח נמצא הטלה הראשון. חכמים סוברים, כי בעל הטלאים יקריב איזה

וכעבור זמן לא רב, הסוס הוכתר כסוס המהיר ביותר! על כך היתה גאוותו. **היום** בצהרים, רוח שטות נכנסה בסוסו האהוב. הוא ניח לפניו ארגז פירות שכה אהב, לפתע הסוס בעט בארגז, לימדוהו, כי אם לא ימחר לעשות בורח לעבר ההרים.

הוא הכיר את סוסו טוב מידי, מכדי שישלה את עצמו כי הוא עשוי לחזור. מבטו הזועם של הסוס, הוא תמיד טען שהוא מבין במבטים של סוסים, וריצתו הטורפה, לימדוהו, כי אם לא ימחר לעשות את אשר יש לעשות, שוב לא יהא מה לעשות. **צווחותיו** וזעקותיו מילאו את האזור. עד מהרה נחפזו איכרים חסונים וקלשוניהם בידיהם כדי לסייע לחברם, בעוד עיניהם בולשות אחר האריה, או מי-יודע-מה, שהחריד את שלוותו של יידם ואיים על חייו.

הוא עמד במרכז חצרו, בלחיים חיוורות ובראש מושפל.

הם נעמדו סביבו בגורן גולה, כאומרים להגן עליו מפני כל צרה שלא תבוא, ותלו בו מבט שואל. - **הסוס** שלי ברח", הצליח לפלוט בעיניים כבויות. - **מה** בכך, אחא", ניער אותו איכר רחב בטיפחה הגונה על שכמו השמוטה, "נתארגן ונחזיר אותו הביתה. אל תדאג".

שאגותיהם הרועמות של האיכרים והשכנים מילאו את המרחבים. היתה זו עת בציר. השדות המתינו שיטלו מעליהם את המשא הכבד, הזהוב החיטה בשלה נעה בכבדות ברוח הצהרים שריחפה מעליה, מוכנה להחפן בחרמש ולהתלכד לאלומה, אך הכל זנחו את עבודתם בשדה ובגורן, כדי לסייע לחברם האהוב להחזיר את סוסו, והמשימה הדחופה מילאה אותם ברוח נעורים.

בקבוקים בגדלים שונים שנשלפו מאי שם, והועברו מיד ליד, הגבירו את אחוות הקבוצה, שנתנה את קולה בשיר בצאתה אל האתגר הגדול מכולם. לתפוס את הסוס המהיר ביותר.

כעבור שעה ארוכה נראה צילו של הסוס על אחד ההרים. הם עצרו באחת. הצופה שבחבורה, בעל עין של נץ, נעמד על סוסו, עצם את עינו האחת, זו העיוורת, והביט אל ההר דרך גליל מוארך.

הוא שם, הנהן לחביריו בהתרגשות. **הם** התפצלו לארבע קבוצות. קבוצה אחת חסמה את נתיב הבריחה אל הנהר. קבוצה אחרת טיפסה אל הר מקביל, כדי להרתיע את הסוס ולהבריחו אל הצד השני. קבוצה שלישית נפרסה סביבות ההר שעליו עמד הסוס והקבוצה הרביעית, בראשה בעל הסוס הנרגש, התכוננה לטפס אל ההר. אל הסוס בכבדו ובעצמו.

יש לו שמיעה יותר טובה מלכולנו ביחד, התרה בעל הסוס בחביריו הנאמנים, ובבת אחת חלצו הכל את נעליהם ופסעו חרש במעלה ההר. הסוס עדיין ניצב על עומדו מאחורי סלע גדול. אי אפשר היה לראות אותו, אך מידי פעם נראה זנבו הארוך מתנפץ באצילות על רקע השמים התכולים.

שלא תעיזו לחבוט בו, שב והתרה בעל הסוס בידידיו.

נשימתו הלכה והתקצרה. חזהו עלה וירד במהירות וכמעט שלא עצר כח להמשיך בדרכו, אך הוא התעקש לבצע את המשימה בעצמו.

הגיע הרגע, תשעה מחביריו הקיפו את הסלע, הצופים בכל ההר השני סימנו להם כי הסוס אינו מבחין מכל המתרחש, ובעל הסוס התקדם בלאט לעבר סוסו.

ברגע אחד הוא חשף את עצמו מול הסוס. הסוס צנף ברוגזה, הניף אל על את שתי רגליו הקדמיות, חבט אותן בקרקע ופתח בדהרה. אחוז גועגועים פתח בעל הסוס בריצה כשהוא מותח את רגליו מקצה לקצה. הנה, הנה, הוא שלח את ידו העבה אל הסוס, וכמעט לפת את הרסן באצבעותיו העבות. אך לפתע, רפו ידיו לצדדים, והסוס נמלט על נפשו.

עיצבו אותו, אין מה לעשות, הורה לחביריו הנאמנים. ברקע הצטמקה דמותו של הסוס שדהר אל הבלתי נודע.

בתהלוכה עצלה עשו האיכרים את דרכם חזרה אל הכפר. השמש קפחה על ראשם, והם עצרו למנוחה קלה.

מהם שירצה. שכן, אף על פי שאחד מהם הוקדש תחילה, ברם, בהגיע חצות היום, היו שניהם מזומנים כאחד לקיום המצווה, ואין זה משנה כלל מי מהם היה מוכן תחילה.

הגאון בעל ברית אברהם מציין, כי אף על פי שמצד ההלכה אין התינוק הראשון קודם, ברם, למעשה נהגו להקדימו, כדי למנוע אפשרות לקטטה מי מהתינוקות ימול תחילה [ראוי לציין, כי בחידושים המיוחסים לר"ן מבואר, בסוף מסכת מועד קטן, כי גם בתינוקות מקדימים את הנוולד ראשון מדינא].

הסלעים שהוכנו לפדיון הבן - אבדו: מעניין לציין את חידושו של בעל תורה לשמה (שו"ת סימן נ"ו) מסוגייתנו. בעל תורה לשמה נשאל לגבי אדם שהכין חמשה סלעים למצוות פדיון הבן, לפני שמלאו לבנו שלשים יום, והסלעים נאבדו והכין אחרים תחתיהם, ולבסוף נמצאו הסלעים הראשונים, האם יש עדיפות לקיים את המצווה בסלעים הראשונים? בעל תורה לשמה משיב, כי לדעת חכמים יכול לקיים את המצווה באיזה מהם שירצה, שהרי בעת חלות המצווה, בהגיע יום השלשים, היו שניהם נכונים ומזומנים לקיום המצווה.

עם זאת, מדגיש בעל תורה לשמה, כי אין הדברים אמורים אלא אם אבדו הסלעים הראשונים, לפי שגם חכמים מודים שהמפריש שה לפסחו והפריש שה נוסף, עליו לקיים את המצווה בשה שהופרש תחילה [וע"ש שראוי לחוש לדעת רבי יוסי. ולפי דבריו, גם הקונה לולב צריך לקיים את המצווה במה שקנה ראשון, אלא אם קנאו מלכתחילה על דעת שיתכן שיקנה לולב נוסף].

בבית מדרשו העירוני, כי יש לחלק בין הפרשת קרבן, עליו חלה קדושה וחלה חובה להקריבו בבא זמנו, לבין חפץ שיועד למצווה, שעד הגיע זמן קיום המצווה לא חל בו כל דין [כמו כן, הכלל "אין מעבירין על המצוות" אינו תקף לפני שהגיע זמן חיוב המצווה].

הוא התעורר ממחשבותיו והרגיש צורך לספר לחביריו הטובים על מה שאירע. הם היו כל כך המומים, חלקם גם כעוסים, עד שלא דיברו איתו מטוב ועד רע. הוא אסף את כוחותיו, פנה לעברם ולאחר שבירך אותם על אומץ לבם, והודה להם על הרעות הנפלאה שגילו, הסביר להם כשקולו נשנק: "אם הייתי תופס אותן, הוא כבר לא היה המהיר ביותר... אתם מבינים? איך יכול הייתי לתפוס אותן, אם בו ברגע כבר אין לי בו כל צורך?"

★ ★ ★

אם ה'סוס' מזכיר למי מאיתנו את תאוות העולם הזה, אין זו טעות. אנו יכולים לרדוף באף ובחימה אחרי דבר מה, ולבסוף לגלות... כלום. מאומה. רוח. עולם השקר. עולם ה"זה" - ברגע זה כל דבר נראה כמו עולם שלם, אבל רגע אחר כך, כחלום יעוף. **שונה** היא כל כך תחושתם של הזוכים לסיפוק רוחני. אין בנמצא לומד דף היומי שהרגיש כי מלאה סאתו. להיפך, ככל שהוא מתמלא בסיפוק, ככל שהלומד חש בהנאה העצומה שבשעת הלימוד, ובתענוג הגדול הנפרש על פני כל היום כולו, הוא נצמד אל דף הגמרא כעולל אל סינורה של אמון. דבר לא יקה מלומד דף יומי את אשר השיג. איש אינו מסוגל לאמוד את אושרו העצום. **זהו** עולם "הבא" - עולם ומלואו, מכאן ולעולם.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: תד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף סב/א שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שניהם שווין

בין טמא לטהור - כחוט השערה

הן שעיר לה' והן השעיר לעזאזל, דומים היו ממש, ואף על פי כן זה היה לה' וזה היה לעזאזל. כי אכן, בין קדש לחול, בין טומאה לטהרה - ההבדל דק מאד, וקשה להבחין בו... (לקט אמרים).

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,
24 שעות ביממה
מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

דף סו/ב שאם חלה מרכיבו על כתפו

מדוע לא שלחו את השעיר לעזאזל עם נכרי או קטן?

ביום הכיפורים הובל שעיר מבית המקדש, בדרך שארכה כשלוש שעות, אל צוק העזאזל, ונדחף אל מותו בידי האדם שהובילו, לכפרה על בני ישראל.

הורתנו תורה (ויקרא טז/כא): "וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה" - יש לשלחו ביד "איש עתי". דרשו חכמים, כי כוונת הפסוק שיש למנות את השליח בערב יום הכיפורים, שיהיה מוכן בטרם עת, וכמו כן, שיש לקיים מצווה זו בכל מצב ובכל תנאי, הן אם נטמא השליח והן אם חל יום הכיפורים בשבת קדש.

בהמשך המאמר נתייחס למקרים בהם הובלת השעיר כרוכה בחילול שבת, אך תחילה לשאלה מרתקת הכורכת את שליחת השעיר לעזאזל בשליחת מנות ביום הפורים.

משלוח מנות על ידי שליח: ביום הפורים מצווה לשלוח מנות איש לרעהו. בשו"ת בניין ציון (סימן מ"ד) העלה ספק, אם יש לקיימה על ידי שליח דווקא, כלשון הפסוק "ומשלוח מנות איש לרעהו" (ראה משנה ברורה ס"ק י"ח שהביא הספק), או שמא אין כל קפידה בדבר והנותן יכול לקיים את המצווה על ידי הבאת המנות בעצמו אל המקבל.

ילד יכול לשלוח מנות? אם אכן יש צורך בשליח, היו שהסתפקו אם חובה לשלוח את המנות בידי בר שליחות דווקא, ולא על ידי קטנים ונכרים שאינם יכולים להתמנות כשליחים ולמלא את מקום המשלח [אנו איננו נוהגים כך, ומשלחים גם עם קטנים]. כלומר, אם יש צורך בשליח, הרי תפקיד השליח הוא לבצע פעולה בשליחות המשלח, כאילו מבצעה המשלח בעצמו, ונכרי וקטנים אינם יכולים להתמנות כשליחים.

שליח שאינו 'שליח': הגאון רבי אברהם דובער כהנא שפירא זצ"ל, רבה של קובנא, משיג על כך בתוקף בספרו דבר אברהם (שו"ת, ח"א סי' י"ג אות ד, ח"ב סי' ח). לדבריו, גם אם נקבל את הדברים שיש לקיים מצוות משלוח מנות על ידי שליח דווקא, ודאי אפשר לקיימה על ידי קטן ונכרי. שכן, יש להבחין בין מצוות שמלכתחילה צורת המצווה ניתנה להעשות על ידי שליח, לבין מצוות המוטלות על האדם, אלא שהוא ממנה שליח שיבצען עבורו, כלהלן.

כדי לקיים מצוות המוטלות על האדם באמצעות שליח, יש צורך בשליח המסוגל להתמנות לשליחות, כדי שמעשהו ייחשב כמעשה של משלחו. ברם, כאשר המצווה ניתנה מלכתחילה באופן שתעשה על ידי שליח, פירושו של דבר, שבעל המצווה אינו צריך לעשותה בעצמו, אלא מוטל עליו לדאוג שהפעולה תתקיים; עליך להכין מנות, לא להביאן בעצמך לחברך, אלא לדאוג שיובלו אליו. אין הוא "שליח" עליו חלה ההגדרה "שלוחו של אדם כמותו", מעשיו אינם מיוחסים כאילו בוצעו על ידי משלחו, משכך, גם נכרי וקטן יכולים לבצע שליחות זו! (וראה שם גם בשם החתם סופר כן).

דף כב/א שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שוים... בדמים
הוצאות שוות לגוף ולנשמה
 אומרים דרך צחות, יש לך אדם שכאשר באים אליו להתרימו לצדקה הרי הוא אומר: "האמן לי: אין לי פרוטה לנשמה". הנה הסגיר עצמו כאומר - אבל לענייני הגוף יש לי די והותר...
ורמז רמזה התורה: על השעיר לה' יש להוציא לא פחות מאשר על השעיר לעזאזל... (מעינה של משנה בשם שער הלכות).

מדוע לא שלחו את השעיר עם נכרי או קטן? לומדי הדף היומי הלומדים את סוגייתנו, תמהים בוודאי, אם אכן גם בשליח המשלח את השעיר לעזאזל אין דיני "שליחות", אפשר, איפוא, לשלוח את השעיר על ידי נכרי או קטן, ומדוע גמרתנו דורשת מן הפסוקים, כי הובלת השעיר מותרת גם אם היא כרוכה בחילול יום הכיפורים ובחילול שבת? הרי אפשר למנוע את הדבר על ידי שיגור נכרי או קטן להובלת השעיר עזאזלה?

לעילוי נשמת
 הר"ר **שלמה זלמן פורוש** ז"ל
 ב"ר יהושע מרדכי ז"ל נלב"ע ח' בשבט
 ומרת **שרה פורוש** ע"ה
 ב"ר אברהם ישראל ז"ל נלב"ע ד' בניסן **תנצב"ה**
 הונצחה ע"י ידידינו הר"ר **שאל יצחק**
פניגשטיין ומשפ' שיחיו - בני ברק

בעל דבר אברהם" משיב, כי אמנם אין דיני "שליחות" בהובלת השעיר לעזאזל, ברם, עלינו להבחין בציווי התורה "ושלח ביד איש" - המקיים את המצווה צריך להיות "איש" - גדול ולא קטן. כמו כן ציוותה התורה "ורחץ את בשרו במים" - טהרה וטומאה שייכות ביהודי בלבד ולא בנכרי. לפיכך, אמת, אין הוא שליח עם דיני "שליחות", ולא נתמעטו קטן ונכרי מקיום מצווה זו מפני שאינם ראויים **לשליחות** אלא מפני שאינם ראויים **לקיום המצווה** [ע"ש עוד מה שהוכיח].

לעילוי נשמת
 מרת **חנה פיגא גוטסגנדה** ע"ה
 בת הר"ר בנימין דוד ז"ל נלב"ע ג' בשבט תשנ"א
תנצב"ה
 הונצחה ע"י נכדה ידידינו
 הר"ר **שאל חסדיאל** ומשפ' שיחיו - בני ברק

לעילוי נשמת
 מרת **יוכבד ציפה שכטר** ע"ה
 בת ר' חיים אלעזר כהן ז"ל
 נלב"ע ה' בשבט תשנ"ד **תנצב"ה**
 הונצחה ע"י ידידנו
 הר"ר **אריה ישראל שכטר** שיחיל

לעילוי נשמת
 הר"ר **אברהם וסרצוג** ז"ל
 ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע ה' בשבט תש"ב
תנצב"ה
 הונצח ע"י תתנו
 הר"ר **יהודה וידבסקי** ומשפ' שיחיו - ת"א

לעילוי נשמת
 הרב **אפרים צבי רימל** ז"ל
 ב"ר יצחק מאיר ז"ל נלב"ע ט' בשבט תשל"ח
תנצב"ה
 הונצח ע"י ידידנו
 הר"ר **יוסף מאיר רימל** ומשפ' שיחיו - נוה צוף

פותרים מוצאים מבינים

יצא לאור

כרך נוסף בסדרת **חלקו**
 מאורות ההלכה
 שנותנת תשובה מידית
 לכל שאלה הלכתית

סיכום של ספרי ההלכה האחרונים • ניסוח בהיר וקולח • כ-3500 ערכים במפתח העניינים

ניתן להשיג בחנויות המובחרות | מאורות הדף היומי: 1700-500-151